

Fem forhold å huske på i årsoppgjørrevisjonen

Statsautorisert revisor
Arne Frogner
Styreleder i Revisorforeningen

Vi har gått inn i et spennende 2010! Finanskrisen rir fortsatt verden og flere land er i en svært vanskelig situasjon. Stor offentlig gjeld kan medføre reduserte offentlige investeringer og økte skatter. Arbeidsledigheten forventes fortsatt å være høy i mange land. Norge har greid seg godt gjennom krisen, men konjunktorene ute vil fortsatt være en trussel.

Revisorforeningen var svært aktiv i forkant av årsoppgjøret i 2008 med å fortelle om viktigheten av å være ekstra kritiske som følge av finanskrisen. Dette gjelder tilsvarende for revisjonen av årsoppgjørene for 2009. Flere bransjer sliter og bankenes tap er på vei opp. I tillegg ser vi en kraftig økning i antall selskaper som går konkurs. Vi må derfor fortsatt være årvåkne og kritiske i den revisjonen vi utfører i det årsoppgjøret vi nå er inne i.

Låneavtalene og lånevilkår

Konsekvensene av brudd på lånevilkårene kan være store. Derfor er det viktig å kjenne godt til innholdet i låneavtalene og ikke minst hvordan lånevilkårene skal forstås. Låneavtalene må derfor bli gjenstand for revisjon, og brudd på disse må behandles riktig. I henhold til IFRS skal gjeld klassifiseres som kortsiktig hvis brudd eksisterer pr. 31.12.2009 dersom avtale med banken om aksept for bruddet (waiver) ikke er mottatt før årsavslutningstidspunktet. I henhold til NGAAP er det tilstrekkelig å motta aksept fra banken før fastsettelse av årsoppgjøret.

Transaksjoner med nærstående parter

Det er høy risiko og flere formalkrav knyttet til transaksjoner med nærstående parter. Derfor er det viktig å påse at det finnes godt dokumenterte vurderinger av trans-

aksjonenes realitet og at prisingen er riktig. Videre må det kontrolleres at det foreligger skriftlige avtaler for vesentlige konserninterne transaksjoner samt at disse er begrunnet på vanlige forretningsmessige vilkår og behandlet i de rette selskapsorganene.

Test av verdifall

Det er viktig å vurdere om det foreligger nedskrivningsindikatorer. Vi må dokumentere våre vurderinger av kontantstrømmer og de underliggende forutsetningene for disse. Bruk av spesialister må benyttes for gjennomgang av den verddivurderingsmodellen som er benyttet.

Egenkapital og utbytte

Kravet til forsvarlig egenkapital må vurderes og dokumenteres. I vurderingen må vi ta hensyn til betydningen av negative fremtidige forhold som for eksempel effekten av liten ordresreserve eller kraftige prisreduksjoner som følge av økt konkurranse. Viktig er det også å vurdere lovligheten av utbytte opp mot kravene til forsvarlig egenkapital.

Misligheter

Som revisorer vet vi at antall misligheter øker sterkt i nedgangstider. Erfaringer viser også at selskaper i vanskeligheter har en tendens til å overrapportere sine resultater

for å klare forventede resultatkrav og ikke minst for å unngå konfliktsituasjoner med lånevilkårene. Kreativiteten kan være stor for å finne smarte finansielle løsninger. Derfor er det viktig at vi legger stor vekt på at de samtalene vi har med ledelsen er av høy kvalitet både med hensyn til hvordan de sikrer seg mot uetiske handlinger og hvilke tiltak de har iverksatt for å forhindre misligheter. Ledelsens integritet må også vurderes.

Avslutningsvis ønsker jeg alle et godt årsoppgjør!